

PRESUDA SUDA

10. veljače 2000.(*)

„Javno poduzeće – Poštanska usluga – Nematerijalna pošta”

U spojenim predmetima C-147/97 i C-148/97,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 234. UEZ-a) koji je uputio Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Visoki zemaljski sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Deutsche Post AG

i

Gesellschaft für Zahlungssysteme mbH (GZS) (C-147/97),

Citicorp Kartenservice GmbH (C-148/97)

o tumačenju drugog stavka članka 5. Ugovora o EZ-u (koji je postao drugi stavak članka 10. UEZ-a), članaka 30. i 59. Ugovora o EZ-u (koji su nakon izmjene postali članci 28. UEZ-a i 49. UEZ-a) i članaka 85. i 86. te članka 90. stavaka 1. i 2. Ugovora o EZ-u (koji su postali članci 81. UEZ-a, 82. UEZ-a i članak 86. stavci 1. i 2. UEZ-a),

SUD,

u sastavu: G. C. Rodríguez Iglesias, predsjednik, J. C. Moitinho de Almeida, L. Sevón i R. Schintgen (predsjednici vijeća), P. J. G. Kapteyn (izvjestitelj), C. Gulmann, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann, H. Ragnemalm i M. Wathelet, suci,

nezavisni odvjetnik: A. La Pergola,

tajnik: H. A. Rühl, glavni administrator,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za Deutsche Post AG, D. Schroeder, *Rechtsanwalt*, Köln,
- za Gesellschaft für Zahlungssysteme mbH (GZS), M. Bechtold, *Rechtsanwalt*, Frankfurt na Majni,
- za Citicorp Kartenservice GmbH, P. Mailänder i U. Schnelle, *Rechtsanwälte*, Stuttgart,
- za dansku vladu, P. Biering, voditelj odjela u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta,

- za talijansku vladu, Professor U. Leanza, voditelj službe za diplomatske sporove pri Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta, uz asistenciju O. Fiumare, *avvocato dello Stato*,
- za nizozemsku vladu, J. G. Lammers, zamjenica pravnog savjetnika u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta,
- za austrijsku vladu, C. Stix-Hackl, *Gesandte* u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta,
- za finsku vladu, H. Rotkirch, veleposlanik, voditelj pravnog odjela u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta,
- za Komisiju Europskih zajednica, C. Schmidt, F. Mascardi i K. Wiedner, članice pravne službe, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja Deutsche Posta AG, koji zastupa D. Schroeder; Gesellschafta für Zahlungssysteme mbH (GZS), koji zastupaju M. Bechtold i A. Wagner, *Rechtsanwalt*, Frankfurt na Majni; Citicorpa Kartenservice GmbH, koji zastupaju P. Mailänder i U. Schnelle; danske vlade, koju zastupa J. Molde, voditelj odjela u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta; grčke vlade, koju zastupaju M. Apessos, pravni savjetnik u državnom odvjetništvu, i N. Zemperis, pravni savjetnik u grčkoj pošti, u svojstvu agenata; francuske vlade, koju zastupaju K. Rispal-Bellanger, zamjenik direktora u upravi za pravne poslove pri Ministarstvu vanjskih poslova, i F. Million, *chargé de mission* u istoj upravi, u svojstvu agenata; talijanske vlade, koju zastupa O. Fiumara; nizozemske vlade, koju zastupa M. Fierstra, zamjenik pravnog savjetnika u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta; i Komisije, koju zastupa K. Wiedner, na raspravi održanoj 29. rujna 1998.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 1. lipnja 1999.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Dvama rješenjima od 25. ožujka 1997., koja je Sud zaprimio 17. travnja 1997., Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Visoki zemaljski sud u Frankfurtu na Majni) postavio je Sudu, na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 234. UEZ-a), pet prethodnih pitanja o tumačenju drugog stavka članka 5. Ugovora o EZ-u (koji je postao drugi stavak članka 10. UEZ-a), članaka 30. i 59. Ugovora o EZ-u (koji su nakon izmjene postali članci 28. UEZ-a i 49. UEZ-a) i članaka 85. i 86. te članka 90. stavaka 1. i 2. Ugovora o EZ-u (koji su postali članci 81. UEZ-a i 82. UEZ-a te članak 86. stavci 1. i 2. UEZ-a).

- 2 Ta su pitanja postavljena u okviru dvaju sporova između Deutsche Posta AG (u daljnjem tekstu: Deutsche Post), s jedne strane, te Gesellschafta für Zahlungssysteme mbH (GZS) (u daljnjem tekstu: GZS) i Citicorpa Kartenservice GmbH (u daljnjem tekstu: CKG), s druge strane, u vezi s dostavom pošte iz inozemstva u obliku nematerijalne pošte.

Pravni okvir

Svjetska poštanska konvencija

- 3 U skladu sa Svjetskom poštanskom konvencijom, čija prva inačica datira iz 1874., poštanske službe države ugovornice dužne su relevantnim primateljima prosljeđivati i dostavljati međunarodne pismovne pošiljke koje njima dostavljaju poštanske službe drugih država ugovornica i čiji su primatelji osobe s prebivalištem u navedenoj državi.
- 4 U glavnim postupcima riječ je o Svjetskoj poštanskoj konvenciji donesenoj 14. prosinca 1989. u Washingtonu (u daljnjem tekstu: SPK). U Njemačkoj je SPK ratificiran zakonom Gesetz zu den Verträgen vom 14. Dezember 1989 des Weltpostvereins (zakon koji se odnosi na konvencije od 14. prosinca 1989. Svjetske poštanske unije) od 31. kolovoza 1992. (BGBl. II, str. 749.).
- 5 U početku su poštanske službe dostavljale međunarodnu poštu bez primanja naknade za tu zadaću. Jedno od temeljnih načela SPK-a bilo je da se, s obzirom na to da svako pismo zahtijeva odgovor, protok poštanskog prometa između dviju država ugovornica treba uravnotežiti. Međutim, kada se ispostavilo da su poštanske službe raznih država morale obrađivati količine međunarodne pošte koje su se značajno razlikovale, u tom su pogledu od 1924. propisane posebne odredbe.
- 6 Članak 25. SPK-a predviđa:
- „1. Država članica nije dužna otpremiti ili uručiti primatelju pismovne pošiljke koje su pošiljatelji nastanjeni na njezinom državnom području otpremili ili dali na otpremu u stranoj zemlji s ciljem ostvarivanja dobiti zbog nižih poštarina koje se tamo primjenjuju. Jednako vrijedi za pošiljke takve vrste koje se otpremaju u velikim količinama, neovisno o tome otpremaju li se s ciljem ostvarivanja dobiti zbog nižih poštarina ili ne.
2. Stavak 1. primjenjuje se jednako na pismovne pošiljke pripremljene u zemlji u kojoj pošiljatelj prebiva, a zatim prenijete preko granice, kao i na pismovne pošiljke pripremljene u stranoj zemlji.
3. Odredišna uprava ima pravo vratiti te pošiljke otpremnoj upravi ili poštarinu na pošiljke naplatiti prema nacionalnim cijenama. Ako pošiljatelj odbije platiti poštarinu, odredišna uprava može s pošiljkama postupiti prema vlastitim propisima.
4. Država članica nije dužna prihvatiti, otpremiti ili uručiti primateljima pismovne pošiljke koje su pošiljatelji otpremili ili predali na otpremu u velikom broju u državi različitoj od one u kojoj imaju prebivalište. Odredišna uprava ima pravo takve pismovne pošiljke vratiti otpremnoj upravi ili ih vratiti pošiljateljima bez vraćanja plaćene poštarine.”

Terminalne naknade

- 7 Terminalne naknade su naknade koje jedna poštanska uprava naplaćuje od druge za isporuku njezine međunarodne pošte. Propisi koji ih uređuju prvi put su uvedeni u Svjetskoj poštanskoj konvenciji iz 1969. Međutim, ti propisi nisu bili dovoljni za pokrivanje troškova poštanskih usluga u određenoj zemlji tih pošiljaka, osobito zbog toga što bez suglasnosti zemalja u razvoju nije bilo moguće nametnuti više terminalne naknade.
- 8 U okviru Europske konferencije poštanskih i telekomunikacijskih uprava koja je održana 1987. u Bernu u Švicarskoj, javni poštanski operatori određenih država članica Europske zajednice i trećih zemalja sklopili su sporazum radi uvođenja nove formule izračuna stopa terminalnih naknada.
- 9 Dana 13. prosinca 1995. 16 poštanskih službi, uključujući službe iz svih država članica Europske unije, osim Španjolske, te službe iz Norveške i Islanda, sklopilo je „Sporazum REIMS I”. U tom je sporazumu propisano postupno povećanje terminalnih naknada tijekom razdoblja od šest godina. Te su naknade 2001. trebale dostići razinu koja odgovara 80 % unutarnjih poštanskih stopa. U skladu s klauzulom o raskidu, koja se odnosi na pristupanje španjolske poštanske službe, taj je sporazum istekao 30. rujna 1997.
- 10 Dana 9. srpnja 1997. poštanske službe deset država, to jest Danske, Njemačke, Finske, Francuske, Grčke, Islanda, Italije, Norveške, Austrije i Španjolske potpisale su „Sporazum REIMS I”, koji je stupio na snagu 1. listopada 1997. Taj sporazum predviđa kraće prijelazno razdoblje. Na kraju tog razdoblja članak 25. SPK-a neće se više primjenjivati između ugovornih stranaka.

Nadoslanje pošiljke

- 11 Iz spisa proizlazi da što se tiče usluge nadoslanja, uobičajeno se pravi razlika između materijalne i nematerijalne pošte.
- 12 Nadoslanje materijalne pošte obuhvaća sljedeće slučajeve:
- „nadoslanje ABA”: pisma potječu iz države A, ali se šalju u državu B da bi se isporučila u državi A,
  - „nadoslanje ABB”: pisma potječu iz države A, ali se šalju u državu B da bi se isporučila u toj državi,
  - „nadoslanje ABC”: pisma potječu iz države A, ali se šalju u državu B da bi se isporučila u državi C.
- 13 U slučaju nematerijalne pošte sadržaj pisama šalje se elektroničkim putem iz države A u državu B, gdje se podaci ispisuju kako bi se isporučili u države A, B ili C.

Predmet C-148/97

Glavni postupak

- 14 Europskim aktivnostima u sektoru kreditnih kartica grupe Citibank upravlja se iz europskog sjedišta Citibank NA u Bruxellesu. Grupa Citibank u više država članica ima

društva kćeri ili podružnice, kao što su Citibank Privatkunden AG i Diners Club Deutschland GmbH u Njemačkoj, koje posluju na tržištu bankovnih usluga. Među poduzećima unutar grupe Citibank nalazi se i CKG, čije je sjedište u Frankfurtu na Majni. CKG je uslužno društvo koje se bavi pripremanjem i slanjem bankovnih izvještaja, potvrda, računa i zahtjeva za plaćanje ili izdavanje računa za klijente koji su vlasnici kartice Visa ili drugih kartica.

- 15 Grupa Citibank 1993. odlučila je osnovati centralizirano tijelo za pripremu i slanje financijskih izvještaja i drugih standardiziranih bankovnih izvještaja, odnosno Citicorp European Service Center BV (u daljnjem tekstu: CESC), čije je sjedište u Arnhemu, u Nizozemskoj.
- 16 Obrada podataka obavljala se do 30. lipnja 1995. u računalnom centru CKG-a u Frankfurtu na Majni. Obradeni podaci koji su se odnosili na klijente vlasnike Visa kartica najprije su se elektroničkim putem prosljeđivali u CESC kako bi se tamo sastavljali bankovni izvještaji ili potvrde, izvodi računa te nalozi za plaćanja i isplatu naknade. Zatim bi CESC ispisivao podatke na standardizirane obrasce koji bi se stavljali u omotnice frankirane za tu namjenu. Te bi se pošiljke na kraju isporučivale PTT-u Post BV (Nizozemska pošta; u daljnjem tekstu „PTT Post”) u Arnhemu koji ih je prosljeđivao dalje. Potonji ih je slao u Deutsche Post koji bi ih isporučio primateljima s prebivalištem u Njemačkoj.
- 17 Osim CKG-a, ostala društva i podružnice grupe Citibank u Francuskoj, Belgiji, Španjolskoj, Portugalu i Grčkoj povezani su sa središnjim uredom CESC-a za prikupljanje, obradu, ispis i slanje podataka. Taj ured trenutačno zapošljava 22 ljudi za slanje pismovnih pošiljaka primateljima s prebivalištem u državama članicama Europske unije.
- 18 Iz spisa je razvidno da se podaci od 1. srpnja 1995. više ne obrađuju u poslovnim objektima grupe Citibank smještenim u različitim državama, već na centralizirani način, za cijeli svijet, s pomoću računala u centru za obradu podataka grupe Citibank u Sioux Fallsu (Južna Dakota, Sjedinjene Američke Države). Ovlašteni trgovci prvo dostavljaju slipove kreditnih kartica CKG-u koji unosi podatke o trgovcu koji je te slipove poslao, iznos za koji se kartica tereti i podatke o kupcu. Ti podaci se tada prenose satelitskim putem u centar za obradu podataka u Sioux Fallsu. Tamo se provodi daljnja obrada podataka unošenjem odobrenja i odgovarajućim terećenjem računa kupca. Tako dobiveni podaci na kraju se satelitskim putem šalju u CESC koji ih tiska i otprema.
- 19 Za poštanske pošiljke poslane primateljima s prebivalištem u Njemačkoj PTT Post prima, u Nizozemskoj, uobičajenu naknadu za međunarodne pošiljke u iznosu od približno 0,55 DEM. To poduzeće plaća Deutsche Postu terminalne naknade koje su u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku iznosile od 0,37 DEM do 0,40 DEM po pismu.
- 20 Pozivajući se na članak 25. stavak 3. SPK-a i članak 9. Postgesetza (Zakon o poštanskim uslugama), Deutsche Post zahtijevao je za svako pismo CKG-a isporučeno u Njemačkoj naplatu poštarine prema domaćoj tarifi, odnosno 1 DEM po pismu. Za razdoblje od 24. veljače do 9. srpnja 1995. Deutsche Post je zahtijevao isplatu u iznosu od 3 668 916 DEM, a koji odgovara pismovnim pošiljkama na kojima je naveden pošiljatelj „Citicorp European Service Center, P.O. Box 5411, 6802 EK Arnhem, The Netherlands” ili „Citicorp European Service Center BV, P.O. Box 5200, 7570 GE Oldenzaal, The

Netherlands”, koje su pristigle u poštanski ured nadležan za otpremanje pošiljaka iz Nizozemske.

- 21 Budući da je CKG odbio platiti traženu sumu, pokrenut je postupak pred Landgericht Frankfurt am Main (Zemaljski sud u Frankfurtu na Majni). Presudom od 8. svibnja 1996. taj je sud odbacio zahtjev Deutsche Posta zbog toga što Deutsche Post ne može temeljiti ugovorno pravo na članku 25. stavku 3. SPK-a, jer ta odredba predstavlja temelj za potraživanje dodatnih pristojbi u okviru javne službe kojom se upravlja na temelju javnog prava. Osim toga, sud je smatrao da ispis pisama u Nizozemskoj ne predstavlja pripremu pošiljke u smislu članka 25. SPK-a. U kontekstu unutarnjeg tržišta Zajednice nije bilo presudno što je postupak ispisa pisama i stavljanja u omotnice prebačen u inozemstvo.

Prethodna pitanja

- 22 Deutsche Post je 20. lipnja 1996. protiv te presude podnio žalbu pred Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Visoki zemaljski sudu Frankfurtu na Majni), koji je odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 90. Ugovora o EZ-u tumačiti tako da, u mjeri u kojoj zakon o potvrđivanju konvencija Svjetske poštanske unije od 14. prosinca 1989. daje poštanskoj službi države članice A pravo da potražuje unutarnju poštarinu za isporuku pismovnih pošiljaka poslanih u državu članicu B ili da odbije isporuku ako unutarnja poštarina nije plaćena, kada sadržaj pisama određuje poduzeće u državi članici A te se prenosi elektroničkim putem u poduzeće sa sjedištem u državi članici B radi ispisa, pripreme za isporuku i otpreme tamošnjoj poštanskoj službi, taj zakon predstavlja državnu mjeru kojom je, protivno članku 90. stavku 1. Ugovora o EZ-u, donesena mjera koja je u suprotnosti s člankom 86. Ugovora o EZ-u, a koja nije obuhvaćena izuzećem predviđenim člankom 90. stavkom 2. Ugovora o EZ-u?

2. Treba li članak 30. i sljedeće članke kao i članak 59. i sljedeće članke Ugovora o EZ-u tumačiti tako da je pravo poštanske službe države članice A da potražuje unutarnju poštarinu za isporuku pismovnih pošiljaka poslanih u državu članicu B primateljima s prebivalištem u državi članici A, ili da odbije isporuku ako ta poštarina nije plaćena, u suprotnosti s načelom slobodnog kretanja robe, kada sadržaj pisama određuje poduzeće u državi članici A te se prenosi elektroničkim putem u poduzeće sa sjedištem u državi članici B radi ispisa, pripreme za isporuku i otpreme tamošnjoj poštanskoj službi?

3. U slučaju da odgovor na prethodna pitanja otkrije povredu prava Zajednice samo zato jer poštanska služba države članice A, odbijanjem isporuke, može uz poštarinu plaćenu u državi članici B ili uz terminalne naknade naplaćene u skladu sa Svjetskom poštanskom konvencijom i/ili Sporazumom CEPT zahtijevati plaćanje unutarnje poštarine:

Treba li drugi stavak članka 5. Ugovora o EZ-u tumačiti na način da je zakon države članice A o potvrđivanju konvencija Svjetske poštanske unije od 14. prosinca 1989. u potpunosti neprimjenjiv ili samo u mjeri u kojoj se uz poštanske pristojbe plaćene u državi članici B i/ili uz terminalne naknade naplaćene u skladu

sa Svjetskom poštanskom konvencijom ili Sporazumom CEPT zahtijeva plaćanje unutarnje poštarine, ili se on može provesti odbijanjem isporuke dotične pošte?

4. Mijenja li odgovor na pitanja 1., 2. i 3. činjenica da je poduzeće sa sjedištem u državi B koje je nadležno za ispis, pripremu za otpremanje i isporuku pošiljaka poštanskoj službi u toj državi povezano, kao član iste grupe, s poduzećem u državi članici A koja određuje sadržaj pošiljaka?
5. Ovisi li odgovor na pitanja 1., 2. i 3. o tome radi li poduzeće sa sjedištem u državi članici B koje je nadležno za ispis, pripremu za otpremanje i isporuku pismovnih pošiljaka poštanskoj službi u toj državi samo za poduzeće u državi članici A koje određuje sadržaj pošiljaka, ili za niz poduzeća komitenata iste vrste?"

Predmet C-147/97

Glavni postupak

- 23 GZS, čiji članovi su kreditne institucije koje izdaju kreditnu karticu Eurocard, najveći je operater kada je riječ o transakcijama koje se obavljaju kreditnim karticama Eurocard u Njemačkoj. U kontekstu svoje aktivnosti obrade podataka, GZS za vlasnike kartica i ovlaštene trgovce sastavlja mjesečna izvješća koja se šalju poštom.
- 24 GZS je u početku bio nadležan za ispis bankovnih izvješća, stavljanje u omotnice i dostavu pisama Deutsche Postu na daljnju isporuku. GZS od ljeta 1995. elektroničkim putem prenosi potrebne podatke danskom ugovornom partneru koji sastavlja izvješća. Izvješća se tamo sastavljaju, ispisuju, stave u omotnice i zatim dostavljaju danskom poštanskom uredu. Potonji ih prosljeđuje u Deutsche Post radi daljnjeg slanja u Njemačku i isporuku primateljima s prebivalištem u toj državi članici. Danska poštanska služba za pismovne pošiljke namijenjene tim primateljima naplaćuje poštarinu koja se u Danskoj primjenjuje za međunarodnu poštu, a koja je niža od unutarnje poštarine u Njemačkoj. Ona Deutsche Postu plaća terminalnu naknadu koja je u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku iznosila 0,36 DEM po pismu.
- 25 U skladu s člankom 25. stavkom 3. SPK-a i člankom 9. Postgesetza Deutsche Post zahtijevao je od GZS-a plaćanje iznosa od 623 984 DEM. Kad je GZS odbio platiti taj iznos, pokrenut je postupak pred Landgericht Frankfurt am Main (Zemaljski sud u Frankfurtu na Majni), koji je odbio zahtjev zbog istih razloga kao što su oni navedeni u točki 21. ove presude.

Prethodna pitanja

- 26 Deutsche Post je 8. rujna 1996. podnio žalbu protiv te presude pred Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Visoki zemaljski sud u Frankfurtu na Majni), koji je odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu prethodna pitanja čiji je sadržaj istovjetan onom iz prva tri pitanja u predmetu C-148/07.
- 27 Rješenjem od 8. srpnja 1997. predsjednik Suda odlučio je spojiti predmete u svrhu provođenja pisanog i usmenog dijela postupka i donošenja odluke.

- 28 Najprije valja navesti da članak 25. stavak 1. SPK-a razlikuje dva slučaja kada poštanske službe država ugovornica nisu obvezne otpremiti ili uručiti primatelju pismovne pošiljke koje pošiljatelj s prebivalištem u državi ugovornici otpremaju ili daju na otpremu u drugoj državi ugovornici. Slučaj iz prve rečenice članka 25. stavka 1. odnosi se na pisma predana na otpremu u drugoj državi ugovornici s ciljem ostvarivanja dobiti zbog nižih poštarina koje se tamo primjenjuju. Druga rečenica članka 25. stavka 1. odnosi se na pošiljke koje se otpremaju u velikim količinama, bez obzira otpremaju li se s ciljem ostvarivanja dobiti zbog nižih poštarina ili ne.
- 29 U skladu s člankom 25. stavkom 2. SPK-a članak 25. stavak 1. primjenjuje se jednako na pošiljke pripremljene u državi ugovornici u kojoj pošiljatelj prebiva, a zatim prenijete u drugu državu ugovornicu, kao i na pošiljke pripremljene u potonjoj državi.
- 30 Kako je predviđeno u članku 25. stavku 3. SPK-a, poštanske službe imaju pravo, u slučajevima navedenim u članku 25. stavku 1., vratiti pošiljke otpremnoj upravi ili poštarinu na pošiljke naplatiti prema nacionalnim tarifama.
- 31 Iz spisa u predmetu C-148/97 razvidno je da društvo CESC ispisuje i šalje, iz Nizozemske primateljima s prebivalištem u državama članicama Europske unije, oko 42 milijuna pismovnih pošiljaka godišnje, koje su sastavljene na temelju podataka koje obradi CKG te prenesene elektroničkim putem. U skladu sa spisom iz predmeta C-147/97, GZS na isti način svojem danskom ugovornom partneru prenosi podatke o približno 7 milijuna vlasnika kreditnih kartica kako bi se ti podaci poslali u danski poštanski ured.
- 32 Jednako tako je razvidno iz spisâ i iz odluka kojima se upućuje zahtjev za prethodnu odluku da u skladu s člankom 25. stavkom 3. SPK-a nacionalno zakonodavstvo ovlašćuje Deutsche Post da zahtijeva naplatu poštarine prema domaćoj tarifi za sva pisma koja šalju CKG i GZS, a koja je Deutsche Post isporučio u Njemačkoj.
- 33 Naposljetku je razvidno da, kako bi se odgovorilo na postavljena pitanja, nije potrebno uzeti u obzir specifičnu činjenicu da je, u ovom slučaju, sadržaj pošte prenesen elektroničkim putem (nematerijalna pošta).
- 34 Iz toga proizlazi da se prethodna pitanja odnose na slučaj predviđen u drugoj rečenici članka 25. stavka 1. SPK-a, u vezi s člankom 25. stavkom 2., odnosno na isporuku putem poštanskih službi drugih država članica velikih količina pošiljaka pripremljenih ili pakiranih u tim državama. Stoga, kako bi se dao koristan odgovor za rješavanje sporova iz glavnog postupka, nije potrebno ispitati šalju li CKG i GZS svoju poštu putem poštanskih službi drugih država članica s ciljem ostvarivanja dobiti zbog nižih poštarina koje se tamo primjenjuju.
- 35 U pogledu tumačenja članka 30. Ugovora koje je zatražio nacionalni sud dovoljno je podsjetiti da se članak 30. ne primjenjuje u glavnom postupku. Međunarodne pismovne pošiljke smatraju se pružanjem prekogranične usluge u okviru univerzalne poštanske usluge, koja zahtijeva od poštanskih službi određene države ugovornice da te pošiljke otpreme i isporuče.
- 36 Uzimajući u obzir gore navedena razmatranja, prva tri pitanja treba shvatiti u smislu da nacionalni sud u biti pita protivi li se članku 90. Ugovora, u vezi s njegovim člancima 86.

i 59., kad tijelo kao što je Deutsche Post ostvaruje pravo predviđeno u članku 25. stavku 3. SPK-a tako što naplaćuje, u slučajevima iz članka 25. stavka 1. druge rečenice i članka 25. stavka 2., unutarnju poštarinu na pismovne pošiljke koje se šalju u velikim količinama putem poštanskih službi države članice koja nije država članica kojoj to tijelo pripada.

- 37 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, kako je preformulirano, valja najprije podsjetiti da se tijelo kao što je Deutsche Post, kojemu su dana isključiva prava u pogledu prikupljanja, prijevoza i isporuke pošte, treba smatrati poduzećem kojemu je dotična država članica dala isključiva prava u smislu članka 90. stavka 1. Ugovora (presuda od 19. svibnja 1993., Corbeau, C-320/91, Zb., str. I-2533., t. 8.).
- 38 Nadalje valja podsjetiti da se prema ustaljenoj sudskoj praksi za poduzeće koje ima zakonski monopol nad znatnim dijelom zajedničkog tržišta može smatrati da se nalazi u vladajućem položaju u smislu članka 86. Ugovora (vidjeti presude od 10. prosinca 1991., *Merci Convenzionali Porto di Genova*, C-179/90, Zb., str. I-5889., t. 14.; od 13. prosinca 1991., *GB-Inno-BM*, C-18/88, Zb., str. I-5941., t. 17., i gore navedenu presudu *Corbeau*, t. 9.).
- 39 Sud je u tom pogledu imao priliku pojasniti da, iako sama činjenica da je neka država dodjeljivanjem isključivih prava stvorila vladajući položaj nije kao takva nespojiva s člankom 86., Ugovor ipak obvezuje države članice da ne donose ili ne održavaju na snazi mjere koje bi mogle poništiti koristan učinak te odredbe (vidjeti presudu od 18. lipnja 1991., *ERT*, C-260/89, Zb., str. I-2925., t. 35., i gore navedenu presudu *Corbeau*, t. 11.).
- 40 Članak 90. stavak 1. Ugovora stoga predviđa da države članice, u slučaju poduzeća kojima one dodjeljuju posebna ili isključiva prava, ne smiju donositi niti održavati na snazi mjere koje su u suprotnosti, posebice, s pravilima iz Ugovora, a odnose se na tržišno natjecanje (vidjeti gore navedenu presudu *Corbeau*, t. 12.).
- 41 Ta se odredba mora tumačiti u vezi s člankom 90. stavkom 2. koji predviđa da za poduzeća kojima je povjereno pružanje usluge od općeg gospodarskog interesa vrijede pravila iz Ugovora u mjeri u kojoj primjena tih pravila pravno ili činjenično ne sprječava obavljanje određenih zadaća koje su im dodijeljene.
- 42 Na kraju valja podsjetiti da SPK polazi od pretpostavke poštanskog tržišta u kojem poštanske službe različitih država ugovornica Svjetske poštanske unije nisu konkurenti jedne drugima.
- 43 U tom kontekstu cilj SPK-a jest uspostaviti pravila koja osiguravaju prosljeđivanje i isporuku primateljima s prebivalištem u jednoj državi ugovornici međunarodnih pismovnih pošiljaka koje prenose poštanske službe drugih država ugovornica. Jedno od temeljnih načela SPK-a, utvrđeno u njegovom članku 1., obveza je poštanske uprave odredišne države ugovornice da međunarodne pošiljke prosljedi i isporuči primateljima s prebivalištem na njezinom državnom području koristeći u tu svrhu najbrže načine slanja pismovnih pošiljaka. U tom pogledu, države koje su usvojile Konvenciju Svjetske poštanske unije čine jedinstveno poštansko područje na kojem je sloboda provoza uzajamnih međunarodnih pošiljaka u načelu zajamčena.

- 44 Stoga ispunjavanje obveza koje proizlaze iz SPK-a, kao takvo, za poštanske službe država članica predstavlja uslugu od općeg gospodarskog interesa u smislu članka 90. stavka 2. Ugovora.
- 45 U ovom je slučaju upravljanje tom uslugom, prema njemačkom zakonodavstvu, dodijeljeno Deutsche Postu.
- 46 Kako je istaknuto u točki 5. ove presude, u početku su poštanske službe dostavljale međunarodnu poštu bez primanja naknade za tu zadaću. Međutim, kada se ispostavilo da tokovi poštanskog prometa između dvije države ugovornice često nisu bili uravnoteženi, tako da su poštanske službe različitih država ugovornica morale obrađivati količine međunarodne pošte koje su se značajno razlikovale, u tom su pogledu bile predviđene posebne odredbe, od kojih je jedna članak 25. SPK-a.
- 47 U skladu s člankom 25. stavkom 3. SPK-a poštanske službe država ugovornica imaju pravo, u slučajevima iz članka 25. stavaka 1. i 2., naplatiti poštarinu prema nacionalnim tarifama.
- 48 Dodjeljivanje jednom tijelu, kao što je Deutsche Post, prava postupanja s međunarodnim pošiljkama kao s unutarnjom poštom stvara situaciju u kojoj dotično tijelo može, na štetu korisnika poštanskih usluga, zlorabiti svoj vladajući položaj koji proizlazi iz isključivih prava koja su mu dodijeljena da prosljeđuje i isporučuje te pošiljke relevantnim primateljima.
- 49 Stoga valja ispitati u kojoj mjeri je ostvarivanje takvog prava neophodno kako bi se takvom tijelu omogućilo obavljanje zadaće od općeg interesa u skladu s obvezama koje proizlaze iz SPK-a te, posebice, ostvarivanje koristi od gospodarski prihvatljivih uvjeta.
- 50 U tom pogledu valja utvrditi da bi obveza tijela kao što je Deutsche Post da prosljeđuje i isporučuje primateljima s prebivalištem u Njemačkoj pošiljke koje su u velikim količinama predali pošiljatelji s prebivalištem u Njemačkoj koji koriste poštanske usluge drugih država članica, bez bilo kakve mogućnosti dobivanja novčane naknade za sve troškove nastale uslijed takve obveze, bila takva da bi, u gospodarski uravnoteženim uvjetima, ugrozila izvršenje takve zadaće od općeg interesa.
- 51 Poštanske službe države članice ne mogu istovremeno snositi troškove koje obuhvaća obavljanje, od općeg gospodarskog interesa, usluge otpreme i isporuke međunarodnih pošiljaka proizišle na temelju SPK-a, i gubitak prihoda nastao iz činjenice da se velike količine pošiljaka više ne predaju poštanskim službama države članice u kojoj primateljima imaju prebivalište već onima drugih država članica.
- 52 U takvom slučaju, postupanje s prekograničnim pošiljkama kao s unutarnjim pošiljkama, i posljedično, nametanje unutarnje poštarine treba smatrati opravdanim mjerama s ciljem obavljanja, u gospodarski uravnoteženim uvjetima, zadaće od općeg interesa koju je SPK povjerio Deutsche Postu.
- 53 To ne bi bio slučaj da su terminalne naknade za dolazne međunarodne pošiljke unutar Zajednice utvrđene sporazumima između dotičnih poštanskih službi u odnosu na stvarne troškove njihove obrade i dostave, kako je predviđeno člankom 13. Direktive 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj

unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvalitete usluga (SL 1998 L 15, str. 14.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 9., str. 53.–64.).

- 54 Članak 90. stavak 2. Ugovora stoga opravdava, u nedostatku sporazuma između poštanskih službi dotičnih država članica koji bi utvrdio terminalne naknade u odnosu na stvarne troškove obrade i dostave dolaznih međunarodnih pošiljaka, da država članica dodijeli svojim poštanskim službama zakonsko pravo naplate nacionalne poštarine na pismovne pošiljke kada pošiljatelji s prebivalištem u toj državi otpremaju ili daju na otpremu pošiljke u velikim količinama poštanskim službama druge države članice kako bi ih poslale u prvu državu članicu.
- 55 Iz toga proizlazi da čak i pod pretpostavkom da se članak 25. stavak 3. SPK-a, vodeći računa o njegovim učincima kad ga primjenjuje tijelo kao što je Deutsche Post, može smatrati takvim da predstavlja prepreku slobodi pružanja usluga, takva odredba ne bi bila protivna članku 90. Ugovora.
- 56 Međutim, s obzirom na to da se dio troškova prosljeđivanja i dostave nadoknađuje terminalnim naknadama koje plaćaju poštanske službe drugih država članica, kako bi Deutsche Post ispunio obveze proizašle iz SPK-a nije potrebno naplatiti poštarinu po punoj nacionalnoj cijeni na pošiljke predane na otpremu u velikim količinama kod tih službi.
- 57 U tom pogledu valja podsjetiti da za tijelo kao što je Deutsche Post, koje ima zakonski monopol nad znatnim dijelom zajedničkog tržišta, može smatrati da se nalazi u vladajućem položaju u smislu članka 86. Ugovora.
- 58 Stoga, ostvarivanje prava od strane jednog takvog tijela, da zahtijeva plaćanje punog iznosa nacionalne poštarine, bez uzimanja u obzir naknade razlike između troškova prosljeđivanja i isporuke pošiljaka predanih u velikim količinama kod poštanskih službi države članice koja nije država u kojoj pošiljatelji ili primatelji tih pošiljaka imaju prebivalište, s jedne strane, i terminalnih naknada koje su platile te službe, s druge strane, može se smatrati zlorabom vladajućeg položaja u smislu članka 86. Ugovora.
- 59 Kako bi se tijelo kao što je Deutsche Post spriječilo u ostvarivanju svojeg prava, predviđenog u članku 25. stavku 3. SPK-a, da vrati pismovne pošiljke otpremnoj upravi, njihovi pošiljatelji nemaju drugu mogućnost osim plaćanja punog iznosa nacionalne poštarine.
- 60 Kao što je Sud istaknuo u vezi s odbijanjem prodaje od strane poduzeća koje ima vladajući položaj u smislu članka 86. Ugovora, takvo postupanje bilo bi u suprotnosti s ciljem utvrđenim u članku 3. točki (g) Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 3. točka (g) UEZ-a), kako je objašnjeno u članku 86., a posebno u točkama (b) i (c) njegovog drugog stavka (presuda od 14. veljače 1978., *United Brands/Komisija*, 27/76, Zb., str. 207., t. 183.).
- 61 Iz gore navedenih razmatranja proizlazi da, u nedostatku sporazuma između poštanskih službi dotičnih država članica, koji bi utvrdio terminalne naknade u odnosu na stvarne troškove obrade i dostave dolaznih međunarodnih pošiljaka, ostvarivanje od strane tijela kao što je Deutsche Post prava predviđenog člankom 25. stavkom 3. SPK-a, u inačici

donesenoj 14. prosinca 1989., da u slučajevima iz druge rečenice njegovog članka 25. stavaka 1. i 2. naplati nacionalnu poštarinu na pismovne pošiljke predane na otpremu u velikim količinama kod poštanskih službi države članice koja nije država članica kojoj to tijelo pripada, nije protivno članku 90. Ugovora, u vezi s njegovim člancima 86. i 59. Međutim, ostvarivanje takvog prava protivno je članku 90. stavku 1. Ugovora, u vezi s njegovim člankom 86., utoliko što podrazumijeva da takvo tijelo može zahtijevati cjelokupnu nacionalnu poštarinu koja se primjenjuje u državi članici kojoj ono pripada, bez odbitka terminalnih naknada koje plaćaju te poštanske službe, a koje odgovaraju navedenim pošiljkama.

- 62 Uzimajući u obzir odgovor na prva tri pitanja, nije potrebno odgovoriti na druga postavljena pitanja.

Troškovi

- 63 Troškovi danske, grčke, francuske, talijanske, nizozemske, austrijske i finske vlade te Komisije, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja mu je rješenjima od 25. ožujka 1997. uputio Oberlandesgericht (Visoki zemaljski sud) u Frankfurtu na Majni, odlučuje:

U nedostatku sporazuma između poštanskih službi dotičnih država članica, koji bi utvrdio terminalne naknade u odnosu na stvarne troškove obrade i dostave dolaznih međunarodnih pošiljaka, ostvarivanje od strane tijela kao što je Deutsche Post AG prava predviđenog člankom 25. stavkom 3. Svjetske poštanske konvencije, u inačici donesenoj 14. prosinca 1989., da u slučajevima iz druge rečenice njezinog članka 25. stavaka 1. i 2. naplati nacionalnu poštarinu na pismovne pošiljke predane na otpremu u velikim količinama kod poštanskih službi države članice koja nije država članica kojoj to tijelo pripada, nije protivno članku 90. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 86. UEZ-a) u vezi s člankom 86. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 82. UEZ-a) i člankom 59. Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 49. UEZ-a). Međutim, ostvarivanje takvog prava protivno je članku 90. stavku 1. Ugovora, u vezi s njegovim člankom 86., utoliko što podrazumijeva da takvo tijelo može zahtijevati cjelokupnu nacionalnu poštarinu koja se primjenjuje u državi članici kojoj ono pripada, bez odbitka terminalnih naknada koje plaćaju te poštanske službe, a koje odgovaraju navedenim pošiljkama.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 10. veljače 2000.

[Potpisi]

---

*Jezik postupka: njemački